

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
КАФЕДРА ЛІСОВОГО ГОСПОДАРСТВА ЛНТУ
ІНСТИТУТ ЛІСОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ (ПОЛЬЩА)
БРАТИСЛАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМ. КОМЕНСЬКОГО (СЛОВАЧЧИНА)
НАУКОВО-ВИРОБНИЧИЙ ЦЕНТР АГРОІНЖЕНЕРІЇ (РЕСПУБЛІКА КАЗАХСТАН)
ТАШКЕНТСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ (РЕСПУБЛІКА УЗБЕКИСТАН)
УКРАЇНСЬКИЙ ОРДЕНА «ЗНАК ПОШАНИ» НДЛГА ІМ. Г.М. ВИСОЦЬКОГО
ВО «УКРДЕРЖЛІСПРОЕКТ»
ФІЛІЯ «БІЛОЦЕРКІВСЬКЕ ЛІСОВЕ ГОСПОДАРСТВО» ДСГП «ЛІСИ УКРАЇНИ»
ДСЛП «КИЇВЛІСОЗАХИСТ»
ГО «ЛІСОВІ ІНІЦІАТИВИ І СУСПІЛЬСТВО»**

МАТЕРІАЛИ

**IV Міжнародної науково-практичної
інтернет-конференції**

**«СУЧАСНИЙ СТАН, ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ
ЛІСІВНИЧОЇ ОСВІТИ, НАУКИ ТА ВИРОБНИЦТВА»**

19 квітня 2024 року, м. Біла Церква

Біла Церква
2024

Сучасний стан, проблеми і перспективи лісівничої освіти, науки та виробництва:
матеріали IV Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції (Біла Церква, 19 квітня 2024 р.).
– Біла Церква: БНАУ, 2024. – 215 с.

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Шуст О.А., ректор БНАУ, д-р екон. наук, проф.

Варченко О.М., проректор з наукової та інноваційної діяльності БНАУ, д-р. екон. наук, проф.

Димань Т.М., проректор з освітньої, виховної та міжнародної діяльності БНАУ, д-р с.-г. наук, проф.

Хахула В.С., декан агробиотехнологічного факультету БНАУ, канд. с.-г. наук, доц.

Хрик В.М., завідувач кафедри лісового господарства БНАУ, д-р пед. наук, доц., **заступник голови організаційного комітету**

Marcin Klisz, доктор наук, професор Інституту лісових досліджень (Польща).

Bozhena Sera, Братиславський університет ім. Коменського, доктор філософії.

Abdurashyd Mamatkulov, керівник галузевого центру перепідготовки та професійного розвитку педагогічного колективу Ташкентського державного аграрного університету, д-р екон. наук, професор.

Altybaiev Alshyn, завідувач лабораторії цифрових технологій і енергозабезпечення Науково-виробничого центру агроінженерії (Республіка Казахстан), д-р техн. наук, академік Міжнародної академії інформатизації.

Давиденко К.В., заступник директора Українського ордена «Знак пошани» НДІ лісового господарства та агролісомеліорації ім. Г.М. Висоцького, канд. с.-г. наук, доц.

Карабчук Д.Ю., голова правління та виконавчий директор громадської організації «Лісові ініціативи і суспільство», канд. с.-г. наук.

Мельниченко В.А., генеральний директор ВО «Укрдержліспроект».

Вітряк А.В., директор філії «Білоцерківське лісове господарство» ДСГП «Ліси України».

Солоха С.М., директор ДСЛП «Київлісозахист».

Герасимчук О.П., доцент кафедри лісового господарства ЛНТУ, канд. тех. наук, доц.

Августинович М.Б., доцент кафедри агрономії ЛНТУ, канд. с.-г. наук, заступник декана з партнерства факультету аграрних технологій екології ЛНТУ, доц.

Мазепа В.Г., професор кафедри лісового господарства ЛНТУ, д-р. с.-г. наук, проф.

Левандовська С.М., доцент кафедри лісового господарства БНАУ, канд. біол. наук, доц.

Масальський В.П., доцент кафедри лісового господарства БНАУ, канд. біол. наук, доцент.

Ситник О.С., канд. с.-г. наук, асистент кафедри лісового господарства БНАУ.

Кімейчук І.В., асистент кафедри лісового господарства БНАУ.

Пенькова С.В., асистент кафедри лісового господарства БНАУ, д-р філософії.

Рижов О.М., асистент кафедри лісового господарства БНАУ.

Відповідальні за випуск – **Олешко О.Г.**, начальник редакційно-видавничого відділу БНАУ, канд. с.-г. наук, доц.; **Лозінська Т.П.**, доцент кафедри лісового господарства БНАУ, канд. с.-г. наук, доц.

До збірника ввійшли матеріали і тези доповідей, подані учасниками IV Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції «Сучасний стан, проблеми і перспективи лісівничої освіти, науки та виробництва» (19 квітня 2024 року, Білоцерківський національний аграрний університет) до Організаційного комітету. Тексти публікуються в авторській редакції. За науковий зміст і якість поданих матеріалів відповідають автори.

Ел. адреса: <https://science.btsau.edu.ua/taxonomy/term/27>

Мельник-Шамрай В.В., Гончарук В.М., Романюк О.О. ВПЛИВ РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ НА ЛІСИ УКРАЇНИ.....	169
Мельничук Ф.С., Гордієнко О.В., Алексєєва С.А., Журахівський А.О. ВПЛИВ ПЕРВИННИХ РОСЛИН-ЖИВИТЕЛІВ НА РОЗВИТОК ПОПЕЛИЦЬ.....	171
Мешкова В.Л., Мороз С.М., Кузнецова О.А. БАКТЕРІАЛЬНА ВОДЯНКА В'ЯЗА НИЗЕНЬКОГО (<i>ULMUS PUMILA.</i>) НА СХОДІ УКРАЇНИ.....	174
Пеліховська О.С., Мельник Н. В. ДИНАМІКА ТА ОСОБЛИВОСТІ ПОПУЛЯЦІЇ РИСІ ЄВРАЗІЙСЬКОЇ (<i>EURASIAN LYNX</i>)	176
Пліхтяк П.П., Парпан В.І. ВИДОВЕ БІОРИЗНОМАНІТТЯ ЯЛИЦЕВО-БУКОВИХ ЛІСІВ НИЗЬКОГІР'Я ПОКУТСЬКИХ КАРПАТ.....	179
Сендзюк В. А., Чичул А. С., Приходько А. І. ПОШИРЕННЯ ТА ШКОДОЧИННИЙ ВПЛИВ НЕСПРАВЖНЬОГО ДУБОВОГО ТРУТОВИКА В НАСАДЖЕННЯХ ПРИМІСЬКОГО ЛІСНИЦТВА ФЛІЇ «МИРГОРОДСЬКЕ ЛІСОВЕ ГОСПОДАРСТВО» ДП «ЛІСИ УКРАЇНИ».....	181
Совгіра С.В. ТЕХНОЛОГІЯ СТВОРЕННЯ ЗАХИСНИХ ЛІСОВИХ НАСАДЖЕНЬ У ВОДООХОРОННИХ ЗОНАХ МАЛИХ РІЧОК.....	184
Суска А.А., Швиденко І.М. БІОТИЧНІ ЧИННИКИ ОСЛАБЛЕННЯ КЛЕНА ГОСТРОЛИСТОГО У ХАРКІВСЬКОМУ ЛІСОПАРКУ.....	187
Горновська С.В., Кімейчук І.В., Ситник О.С. ДИНАМІКА ПОПУЛЯЦІЙ ЖУКІВ-КОРОЇДІВ У ЛІСАХ КИЇВСЬКОЇ ОБЛАСТІ.....	189
Левандовська С.М. СУЧАСНИЙ СТАН ПАРКУ-ПАМ'ЯТКИ САДОВО-ПАРКОВОГО МИСТЕЦТВА МІСЦЕВОГО ЗНАЧЕННЯ «ФАСТІВСЬКИЙ» ТА ПРОПОЗИЦІЇ ЩОДО ЙОГО РЕКОНСТРУКЦІЇ.....	191
Левандовська С.М., Романюк П.М. АНАЛІЗ ВІДПОВІДНОСТІ ОЦЗЛ У ФЛІЇ «ІЗЯСЛАВСЬКЕ ЛГ» ДП «ЛІСИ УКРАЇНИ»	193
Чорнобров О.Ю. ЗАПАСИ СУХОСТІЙНОЇ ДЕРЕВИНИ У ЛІСОВИХ НАСАДЖЕННЯХ В УМОВАХ СВІЖОЇ ДІБРОВИ КАНІВСЬКОГО ПРИДНІПРОВ'Я.....	196
Яніцька С.В., Мельник Н. В. ЕКОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ТА АДАПТАЦІЯ ВОВКА СІРОГО (<i>CANIS LUPUS</i>) В УКРАЇНІ.....	198

Секція 9. ТЕХНОЛОГІЇ ЛІСОЗАГОТІВЛІ, ДЕРЕВООБРОБКИ І ТРАНСПОРТ ЛІСУ

Толстушко Н.О., Мазепа В.Г., Толстушко М.М. ОСОБЛИВОСТІ РУЛОННОЇ ТЕХНОЛОГІЇ ЗБИРАННЯ ПОРУБНИХ ЗАЛИШКІВ НА ЗРУБАХ.....	200
--	------------

Секція 10. ОРГАНІЗАЦІЯ, УПРАВЛІННЯ ТА МЕНЕДЖМЕНТ ЛІСОГОСПОДАРСЬКОГО ВИРОБНИЦТВА

Vysochanska M., Markovskyi O. DEVELOPMENT OF THE ORGANIZATIONAL AND ECONOMIC MECHANISM REGARDING THE EFFICIENCY OF THE USE OF SECONDARY FOREST USE.....	202
Андрушкевич Н.В. КОНТРОЛІНГ ЯК ІНСТРУМЕНТ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ ЛІСОВОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ В УМОВАХ ЦИФРОВІЗАЦІЇ.....	204
Боцула О.І., Головіна О.Л. ОРГАНІЗАЦІЯ ЕКОЛОГО-ЕКОНОМІЧНОЇ ОЦІНКИ ЗЕМЕЛЬ ЛІСОГОСПОДАРСЬКОГО ПРИЗНАЧЕННЯ.....	208
Raichuk L.A. CRISIS ENVIRONMENTAL MANAGEMENT IN FORESTRY DURING WAR: LOSSES AND CHALLENGES OF FOREST ECOSYSTEMS.....	209
Тертична О.В., Рябуха Г.І. МІРОШНИК Н. В. СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ СЕРТИФІКАЦІЇ ЛІСОВИХ РЕСУРСІВ.....	212
Левандовська С.М., Поліщук А.Р. ЛІСОВА СЕРТИФІКАЦІЯ ЯК ІНСТРУМЕНТ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ЛІСОВОГО ГОСПОДАРСТВА.....	214

ГОРНОВСЬКА С.В., канд. с.-г. наук, доцент

КІМЕЙЧУК І.В., асистент

СИТНИК О.С., канд. с.г. наук, асистент

Білоцерківський національний аграрний університет

gornovskayasvetlana@ukr.net

ivan.kimeichuk@bsau.edu.ua

s.sasha.htc@gmail.com

ДИНАМІКА ПОПУЛЯЦІЙ ЖУКІВ-КОРОЇДІВ У ЛІСАХ КИЇВСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Під час досліджень уточнено видовий склад жуків-короїдів (*Ipididae*). Встановлено, особливості біології, фенології та шкідливості короїдів у лісових екосистемах Тетіївського лісництва філії «Білоцерківське лісове господарство» ДСГП «Ліси України»).

Ключові слова (Keywords): шкодочинність, лісові культури, шкідливість, клімат, ліс.

В Україні останнім часом з кожним роком все більше приділяється уваги вивченню видового складу шкідників лісових екосистем.

За даними екологів усі дубові гаї та хвойні насадження України знаходяться під загрозою поступового знищення. Зміни клімату призвели до того, що хвойні ліси набувають зміни забарвлення, поступове всихання дерев, що потерпають саме від шкідників короїдів [2].

У зв'язку з кліматичними змінами лісові дерева стали частіше вражатися інфекційними та неінфекційними хворобами; чисельність шкідників лісу швидко зростає. Вони спочатку харчуються пошкодженими деревами, а потім поступово переходять на здорові. Постійне підвищення температури повітря та зміни в кількості опадів створюють сприятливі умови для розвитку та розмноження різних видів шкідників, тим самим спричиняють підвищений ризик збільшення їх чисельності. Шкідники лісових культур знижують продуктивність лісів, викликають всихання молодих дерев, як наслідок знижується якість лісової продукції [1].

На даний час великої шкоди завдають жуки родини короїдів (*Ipididae*). Деревина, яку вони пошкоджують не придатна до тривалого зберігання, хвоя деревних культур розпочинає швидко жовтіти і набувати бурого забарвлення. Зазвичай зміна кольору починається з верхівки і поступово поширюється по всій довжині стовбура.

Шкідники лісу можуть значно погіршувати стан лісу та знижувати його продуктивність. Тому звертаючи увагу на всі ці показники, необхідно вчасно їх виявляти та проводити захисні заходи, щоб зберегти лісові екосистеми в здоровому стані.

Дослідження проводилися у Тетіївському лісництві, Білоцерківського району, Київської області. Для проведення досліджень було обрано чотири пробних ділянки (дві ділянки соснового лісу по 0,8 га та дві ділянки по 0,5 га ялинового лісу) на яких проводили аналіз чисельності та шкідливості шкідників упродовж 2022–2023 рр.

На досліджуваних ділянках лісу закладали по 4 ловчих (модельних) дерев, на яких здійснювали аналіз чисельності шкідників.

Для обліку чисельності шкідників кожного модельного дерева використовували такий підхід: видаляли практично всю кору стовбура до 10 метрів і частково луб. Це було зроблено з метою визначення кількості маточних ходів жуків-короїдів, їх

шлюбних камер і підрахунку молодого покоління. Під час досліджень також використовували метод збору на ловчі насадки і ями.

Перед використанням модельних дерев був проведений ретельний огляд досліджуваної території. Визначений стан лісових насаджень, видовий склад та основні місця скупчення жуків-короїдів. На пробних ділянках було встановлено перелік дерев за такими категоріями: здорові, ослаблені, сильно ослаблені, всихаючі, свіжий і старий сухостій. За допомогою ентомологічного аналізу було визначено чисельність свіжозелених дерев, видовий склад шкідників та щільність їх популяції. Таксономічну належність шкідників визначали за допомогою атласів, визначників та залученням спеціалістів з Тетіївського лісництва [3- 5].

Упродовж 2022–2023 рр. на життєздатних деревах хвойних деревних видів Тетіївського лісництва, Київської області було зафіксовано чотири види короїдів: *Ips acuminatus*, *Ips sexdentatus*, *Blastophagus piniperda*, *Blastophagus minor*.

Під час експедиційних досліджень відбувалося спостереження за сезонною динамікою жуків з родини Ipsidae. *Ips acuminatus* був найдомінантнішим видом, заселяючи 75% дерев. Далі за частотою зустрічання йшли *Ips sexdentatus* (58%), *Blastophagus piniperda* і *Ips sexdentatus*, які в основному заселяли ділянки стовбурів з грубою корою (відповідно 78,4% і 92,6%), а *Blastophagus minor* – ділянки з тонкою та перехідною корою (відповідно 50,5% і 44,4%), а *Ips acuminatus* – ділянки з тонкою корою (75,6%).

Для боротьби з жуками-короїдами рекомендується використовувати поєднання двох методів: хімічний (інсектициди, дозволені для використання в лісі) та біологічний методи.

Майбутні дослідження мають на меті оцінку впливу ентомофагів на динаміку популяцій короїдів у соснових лісах.

Список літератури

1. Бурдуланюк А.О. та ін. Динаміка чисельності жуків-короїдів в екосистемі хвойних лісів Полісся Сумщини. *Ukrainian Journal of Ecology*. 2018, № 8(2). С. 95-104. https://doi.org/10.15421/2018_315.
2. Горанська О.М. Видове різноманіття комах-шкідників ряду Твердокрилі у соснових лісах Горохівського району. Біологічні дослідження: Збірник наукових праць V-Всеукраїнської науково-практичної конференції молодих учених. Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2014. С. 126-128.
3. Методичні рекомендації щодо застосування феромонних пасток для виявлення регульованих та шкідливих організмів. Київ: Державна служба України з питань безпечності харчових продуктів та захисту споживачів, 2019. 110 с.
4. Публічний звіт державного агентства лісових ресурсів України за 2018 рік. URL: <https://drive.google.com/>.
5. Станкевич С.В., Горновська С.В. Методи виявлення, збору та зберігання комах: навч. посіб. Житомир: Видавництво «Рута». С. 5-16.